

Sygn. akt: I C 224/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aneta Sudomir-Koc
Protokolant:	st. sekr. sądowy Halina Baszewska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z powództwa D. Ś.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W., Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu we W.

o roszczenia z tytułu ochrony dóbr osobistych

1. oddała powództwo;

2. nie obciąża powoda kosztami procesu;

3. oddała wniosek pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego we W. o zasądzenie kosztów procesu od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej w W..

Sygnatura akt IC 224/12

UZASADNIENIE

Powód D. Ś. wniósł pozew przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. żądając zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 100 000 złotych, oraz przeprosin na piśmie oraz zniszczenia dokumentów z jego danymi. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż w dniu 25 kwietnia 2012 roku został wezwany przez funkcjonariusza służby więziennej na spotkanie z przedstawicielem (...) S.A. Przedstawicielka banku (...) była w posiadaniu kserokopii dowodu osobistego powoda i miała przygotowaną umowę o założenie konta bankowego pomimo tego, że powód nie prosił o spotkanie z przedstawicielem tego banku ani nie wyrażał zgody na udostępnienie jego danych z dowodu osobistego. W ocenie powoda pozwany dopuścił się przestępstwa, gdyż działając wspólnie i w porozumieniu z nieznaną powodowi osobą lub instytucją wszedł w posiadanie jego danych osobowych w celu założenia bez wiedzy i zgody powoda konta bankowego. Zdaniem powoda chciano wykorzystać jego dane osobowe do przestępstwa lub wyłudzenia pieniędzy. Pozwany bank naraził powoda i jego matkę na stres, naruszył prawo do prywatności i bezpieczeństwa powoda. Zaistniała sytuacja źle wpłynęła na stan zdrowia matki powoda, która została przez niego poinformowana o tym co się wydarzyło. W dniu 30 maja 2012 roku matka powoda została okradziona, co spowodowało pogorszenie jej stanu zdrowia.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego we W..

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż doradca bankowy przebywając na terenie Zakładu Karnego we W. otrzymała od jednego z pracowników zakładu karnego wniosek powoda o zezwolenie na udostępnienie kserokopii dowodu osobistego w celu założenia rachunku bankowego wraz z kserokopią dowodu osobistego powoda. Był to wniosek z dnia 29 lutego 2012 roku, w którym powód wnioskował o zgodę na wydanie ksero dowodu osobistego w celu założenia rachunku bankowego, nie wskazując w treści wniosku konkretnego banku. W związku z przekazanymi dokumentami J. T. uznała, iż powód ma zamiar założyć rachunek bankowy i w tym celu przygotowała stosowne dokumenty, w tym umowę o prowadzenie konta. Podczas spotkania z powodem dowiedziała się jednak, iż powód założył konto w innym banku i nie zamierza zakładać kolejnego konta. W związku z uzyskaną od powoda informacją po powrocie do siedziby banku (...) usunęła sesję z otwarcia konta dla powoda i wszelkie dane powoda. Wskazując na powyższe pozwany wskazał, iż pracownik pozwanego w sposób legalny wszedł w posiadanie danych powoda. Podmiotem odpowiedzialnym za zbieranie i przetwarzanie danych osobowych powoda jako skazanego osadzonego w Zakładzie Karnym we W. jest wyłącznie ten zakład karny jako administrator danych osobowych. Jeżeli zatem doszło do jakiegokolwiek naruszenia przepisów ustawy dotyczącej ochrony danych osobowych to za takie naruszenie odpowiada administrator danych. W tej zatem sytuacji uzasadniony jest wniosek o wezwanie do udziału w sprawie Skarbu Państwa – Zakładu Karnego we W.. Pozwany wskazał także, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności banku.

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy we Włocławku postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2013 roku (karta 70 akt) wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarb Państwa – Zakład Karny we W..

Skarb Państwa – Zakład Karny we W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od Banku (...) S.A. kosztów procesu. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o zasądzenie kosztów także od powoda.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż prośba powoda o sporządzenie kopii dowodu osobistego do celów związanych z założeniem rachunku bankowego nie zawierała nazwy konkretnego banku, w którym rachunek ten miałby być prowadzony. Po uzyskaniu stosownej zgody Dyrektora Zakładu Karnego we W. kopia dowodu osobistego oraz prośba o otwarcie rachunku zostały przekazane na terenie jednostki przedstawicielowi banku, co pozostawało w zgodzie z obowiązującą procedurą. W tym stanie rzeczy w ocenie pozwanego brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany dopuścił się popełnienia czynu zabronionego wzmiankowanego w treści uzasadnienia pozwu, co czyni wytoczone powództwo nieusprawiedliwionym co do zasady. Pozwany wskazał nadto, iż nie każde naruszenie dóbr osobistych rodzi prawo do skutecznego domagania się zadośćuczynienia pieniężnego, zaś jego zasądzenie uzależnione jest od szczególnych okoliczności rozpoznawanej sprawy. Nawet ewentualne ustalenie, iż nastąpiło naruszenie dóbr osobistych strony powodowej (co pozwany kwestionuje) ze względu na znikomy stopień związanych z tym hipotetycznych dolegliwości nie może stanowić wystarczającej i automatycznej podstawy do uwzględnienia żądania pozwu. Nadto pozwany wskazał, iż suma żądanego przez powoda zadośćuczynienia została określona bezzasadnie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 2004 roku D. Ś., odbywający odbywa karę 25 lat pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 148 kk jest osadzony w Zakładzie Karnym we W.. Pismem z dnia 29 lutego 2012 roku D. Ś. zwrócił się do Dyrektora Zakładu Karnego we W. o zezwolenie na spotkanie z przedstawicielem (...) W. na terenie zakładu karnego w celu założenia w tym banku konta. Jednocześnie osadzony zwrócił się do Dyrektora Zakładu Karnego we W. o udostępnienie mu kserokopii dowodu osobistego w celu załatwienia spraw urzędowych (założenia konta). W dniu 2 marca 2012 roku Dyrektor oba wnioski załatwił pozytywnie. W marcu 2012 roku doszło do spotkania D. Ś. w przedstawicielem (...) S.A. i w wyniku tego spotkania osadzony założył konto w tym banku

(bezsporne).

W dniu 25 kwietnia 2012 roku na terenie Zakładu Karnego we W. przebywała J. T. – pracownik Banku (...) S.A., która załatwiała sprawy klientów banku. W tym dniu otrzymała od jednego z funkcjonariuszy wnioski D. Ś. datowany na 29 lutego 2012 roku dotyczący udostępnienia kserokopii dowodu osobistego w celu załatwienia spraw urzędowych (założenia konta bankowego) oraz kserokopię dowodu osobistego wraz z informacją, że jeszcze jeden z osadzonych (D. Ś.) chce założyć konto bankowe. Pracownica banku nie otrzymała do wglądu dowodu osobistego D. Ś.. Po otrzymaniu tych dokumentów J. T. wróciła do siedziby banku, gdzie przygotowała projekt umowy konta bankowego dla D. Ś., do czego wykorzystwała udostępnione jej dane z dowodu osobistego osadzonego D. Ś. a następnie z przygotowanymi dokumentami wróciła do zakładu karnego, aby spotkać się z osadzonym. D. Ś. był zdziwiony spotkaniem z pracownikiem (...), gdyż o takie spotkanie nie zabiegał. Wyjaśnił, iż nie zamierza zakładać konta w (...) i poprosił o dane kontaktowe do banku. Po spotkaniu D. Ś. J. T. wróciła do siedziby banku i usunęła sesję otwarcia konta i wszelkie dane D. Ś.. J. T. oświadczyła, iż nigdy w czasie 6 letniej pracy w banku nie zrobiła niczego co naraziłoby na szkodę klientów banku i przeprosiła za zaistniałą sytuację

(dowód: zeznania świadka J. T., e-protokół z dnia 10 kwietnia 2013 roku, sekwencja czasowa 00:19:45-00:31:56, kara 70v, pismo D. Ś. z dnia 29 lutego 2012 roku, karta 51, przesłuchanie D. Ś., e-protokół z dnia 15 stycznia 2014 roku, sekwencja czasowa 00:04:16- 00:25:09, karta 180v-181).

(...) S.A. w W. odmówił żądaniu D. Ś. zapłaty odszkodowania w związku z posiadaniem danych osobowych i zaproponował komisyjne zniszczenie dokumentów, które pracownik banku otrzymał od funkcjonariusza Zakładu Karnego we W.

(bezsporne).

W Zakładzie Karnym we W. nie istnieją specjalne pisemne procedury odnośnie udostępnienia przedstawicielom banków danych osobowych osób osadzonych przy otwieraniu rachunków bankowych. Sprawy te są załatwiane w takim samym trybie jak wszystkie inne prośby czy wnioski skazanych, tj. osadzony zwraca się na piśmie do Dyrektora Zakładu Karnego we W. o wyrażenie zgody na np. udostępnienie ksero dowodu osobistego czy widzenie z przedstawicielem banku a Dyrektor, po uzyskaniu opinii wychowawcy, podejmuje w tym przedmiocie decyzję. W przypadku wyrażenia zgody pismo osadzonego wraz ze zgodą przekazywane jest do odpowiednich służb Zakładu Karnego we W. (wychowawcy) celem wykonania

(dowód: zeznania świadka M. C., e-protokół z dnia 11 września 2013 roku, sekwencja czasowa 00:01:26- 00:13:16, karta 151-152).

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie zeznań świadka J. T., M. C., przesłuchania powoda oraz dokumentów w postaci wniosków z dnia 29 lutego 2012 roku kierowanych przez D. Ś. do Dyrektora Zakładu Karnego we W.. Dowody te wskazują, iż istotnie dane osobowe powoda z jego dowodu osobistego zostały udostępnione pracownikowi (...) Oddział we W. J. T. przez jednego z funkcjonariuszy Zakładu Karnego we W. pomimo tego, że D. Ś. na to nie wyraził zgody. Na podstawie wniosków D. Ś. datowanych na dzień 29 lutego 2012 roku Dyrektor Zakładu Karnego we W. wyraził powodowi zgodę na spotkanie z przedstawicielem banku (...) Oddział we W. i jednocześnie na podstawie drugiego wniosku powoda z tego samego dnia wyraził zgodę na wydanie kserokopii dowodu osobistego i udostępnienie dowodu osobistego w celu założenia konta bankowego (wniosek ten nie zawiera nazwy banku w jakim powód zamierza założyć konto). W czasie, kiedy J. T. wraz z wnioskami innych osadzony został przekazany wniosek powoda z dnia 29 lutego 2012 roku D. Ś. miał już założone konto w (...). Zeznania świadka J. T. i przesłuchanie powoda co do okoliczności w jakich pracownik pozwanego banku weszła w posiadanie danych osobowych powoda są spójne i nie budzą żadnych wątpliwości. Stąd też jako zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w pozwie (A. D., R. J.), tym bardziej że powód

wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań tych świadków na okoliczność ustalenia jak przebiegało zakładanie konta w banku (...), która to okoliczność dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miała żadnego znaczenia (art. 227 kpc). W ocenie Sądu powód nie udowodnił w toku postępowania, aby udostępnienie danych z jego dowodu osobistego pracownikowi pozwanego banku wywołało ujemne dla niego konsekwencje czy spowodowało szkodę. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do twierdzenia, że dane powoda zostały udostępnione pracownikowi pozwanego banku w celu ich wykorzystania do popełnienia przestępstwa (wyłudzenia pieniędzy) lub innego nielegalnego ich wykorzystania. Nie ma żadnego związku pomiędzy przekazaniem przez funkcjonariusza zakładu karnego kserokopii dowodu osobistego powoda J. T. pracownikowi pozwanego banku a kradzieżą, w wyniku której pokrzywdzona została matka powoda w dniu 30 maja 2012 roku. Ewentualne pogorszenie stanu zdrowia matki powoda (jeżeli takie miało miejsce) spowodowane tą kradzieżą nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym ustalonym w przedmiotowej sprawie. Obawa zaś powoda, że w związku z zaistniałą sytuacją może zostać obciążony kredytem nie ma racjonalnego uzasadnienia.

Sąd dokonał zgłoszonego przez powoda roszczenia na podstawie art. 415 kc jak również na podstawie przepisów art. 24 kc w zw. z art. 448 kc.

Powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanych z art. 415 kc. W sprawie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym konieczne jest bowiem, by powód wskazał na szkodę, którą poniósł oraz pozostające z nią w adekwatnym związku przyczynowym zdarzenie będące jej źródłem. Zdarzenie to musi być działaniem lub zaniechaniem pozwanego albo osób, za które pozwany odpowiada, dającym się zakwalifikować jako bezprawne, a czasami także - w zależności od podstawy odpowiedzialności - jako zawinione (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 września 2013 roku, II CSK 703/12, LEX nr 1383075).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż powód przede wszystkim nie wykazał, aby poniósł szkodę, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem jakim było przekazanie przez funkcjonariusza Zakładu Karnego we W., bez jego zgody, danych z dowodu osobistego pracownikowi pozwanego banku oraz wykorzystanie przez pracownika banku tych danych do przygotowania oferty umowy konta osobistego.

Szkodę definiuje się jako wszelkie uszczerbki w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swej woli (zob. Z. Radwański, Zobowiązania..., s. 83). Powód nie wykazał, aby doznał uszczerbku w majątku polegającym na zmniejszeniu się aktywów majątku, zwiększeniu pasywów czy udaremnieniu powiększenia się majątku. Szkoła jaką powód określił na 100 000 złotych nie została w żaden sposób udowodniona. D. Ś. wysokość żądania uzasadniał jedynie obawą, że może w przyszłości zostać obciążony kredytem.

Przechodząc do oceny roszczenia powoda na podstawie przepisu art. 24 kc w zw. z art. 448 kc wskazać należy, iż jednym z aspektów prawa do prywatności (prawa każdej osoby do samodzielnego i wyłącznego decydowania o tym, w jakim zakresie chce zachować swą anonimowość) jest prawo do ochrony danych osobowych. (...) tego prawa służy Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U.2002.101.926 j.t. z późn. zm.). Opiera się ona na ogólnym założeniu, że przetwarzanie danych osobowych w zasadzie nie jest dopuszczalne bez zgody zainteresowanego. Zgodnie z jej art. 1 ust. 1 i 2 każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, a ich przetwarzanie może mieć miejsce ze względu na dobro publiczne, dobro osoby, której dane dotyczą lub dobro osób trzecich w zakresie i trybie określonym ustawą. Przez przetwarzanie rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych, (art. 7 pkt 2 ustawy).

Pozwani w niniejszej sprawie naruszyli sferę prywatności powoda. Ich działanie było bezprawne w świetle powołanych przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny we W. bez zgody powoda udostępnił dane osobowe powoda (dane wynikające z jego dowodu osobistego) pracownikowi banku. Z kolei pracownik pozwanego banku przystąpił bez zgody i wiedzy powoda do opracowywania tych danych dla celów umowy konta osobistego.

Wskazując zatem na powyższe powód może domagać się ochrony na podstawie art. 24 kc i art. 448 kc.

Zauważyć w tym miejscu należy, iż art. 24 kc przewiduje naprawę krzywdy moralnej poprzez środki ochrony niemajątkowej, które ukierunkowane na usunięcie skutków wyrządzonej czynem bezprawnym krzywdy. Pokrzywdzonemu przysługuje także środek ochrony o charakterze majątkowym w postaci przyznania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, które to roszczenie jest samodzielne, niezależne od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia (art. 448 kc). Osoba, której dobra osobiste zostały naruszone ma pełną swobodę wyboru roszczenia. Sądowi jednak pozostawiona jest ocena zarówno celowości skorzystania z konkretnego środka, jego adekwatności do rodzaju naruszonego dobra jak i rozmiaru doznanej krzywdy. Zadośćuczynienie służyć ma udzieleniu poszkodowanemu satysfakcji w sytuacji, gdy inne środki nie są wystarczające dla usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych. Zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny i od oceny sądu, opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy, zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie.

Powód domagał się przede wszystkim zasądzenia kwoty 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz zniszczenia przez pozwanego banku ksero jego dowodu osobistego. D. Ś. wskazał, iż przeprosiny jakie usłyszał od pracownika banku (...) satysfakcjonują go.

W ocenie Sądu przyznanie powodowi ochrony w formie zadośćuczynienia jest niezasadne.

Wskazać należy, iż na podstawie art. 448 k.c. kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego.

W toku postępowania powód wskazywał, iż w związku z nieuprawnionym udostępnieniem jego danych osobowych doznał krzywdy, gdyż został narażony na stres, naruszone zostało jego bezpieczeństwo, pojawiła się obawa, że zostanie obciążony kredytem. Wskazywał także, że pogorszył się stan zdrowia jego matki. Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż niczym nie jest uzasadniona wskazywana przez powoda obawa, że może zostać obciążony kredytem. W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest jakichkolwiek podstaw do hipotetycznego twierdzenia, że dane osobowe powoda mogły zostać wykorzystane i zostaną wykorzystane do wyludzenia kredytu bankowego. Brak jest również jakiegokolwiek związku pomiędzy stanem zdrowia matki powoda a zdarzeniem będącym przedmiotem niniejszej sprawy. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do twierdzenia, że naruszenie dobra osobistego powoda doprowadziło do wystąpienia u niego jakichkolwiek dolegliwości fizycznych czy psychicznych. Jeżeli nawet wystąpiła krzywda (w postaci strachu, czy obawy) to w nieznacznym rozmiarze. Zauważyć należy, iż kwestia udostępnienia ksero dowodu osobistego powoda została niezwłocznie wyjaśniona. Pracownik pozwanego banku przeprosił powoda. Powód otrzymał, już w pierwszym piśmie deklarację usunięcia danych. Stąd też Sąd dokonał oceny doznanej przez powoda krzywdy także z perspektywy działań pozwanych, przede wszystkim wymienionych wyżej.

Mając na uwadze nieznacznym rozmiar krzywdy, rodzaj naruszonego dobra i niecelowość stosowania majątkowego środka ochrony Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 kc a contrario. Odnosząc się natomiast do żądania zobowiązania pozwanego banku do zniszczenia ksero dowodu osobistego powoda wskazać należy, iż pozwany od samego początku deklarował wolę zniszczenia posiadanych dokumentów w obecności powoda. D. Ś. wskazywał natomiast, iż dokonanie tego nie da mu gwarancji, iż pozwany nie sporządzi kolejnej kopii. Mając zatem na uwadze konsekwentne stanowisko pozwanego również w zakresie tego żądania powództwo na podstawie powołanego wyżej przepisu art. 24 kc podlegało oddaleniu. Na marginesie wskazać należy, iż żądanie usunięcia danych osobowych nie należy do kognicji sądów powszechnych. Zgodnie z art. 12 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami ustawy należy do zadań Generalnego Inspektora. Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy, jeżeli administrator danych nie uwzględni żądania usunięcia danych osoby, której dane dotyczą, osoba ta może się zwrócić do Generalnego Inspektora z wnioskiem o nakazanie dopełnienia tego obowiązku.

O kosztach procesu (pkt 2) Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc, mając na uwadze stwierdzone naruszenie dóbr osobistych powoda przez pozwanych opisane wyżej. Jednocześnie na podstawie art. 194 § 1 zd. 2 kpc a contrario Sąd oddalił wniosek pozwanego Skarbu Państwa o zasądzenie kosztów procesu od pozwanego (...) S.A. w W. wobec stwierdzenia, że wniosek o wezwanie do udziału w sprawie okazał się zasadny.